

**Varbergs
kommun**

Tillämpningsanvisningar till finanspolicy för Varbergs kommunkoncern

Dokumenttyp: Tillämpningsanvisningar	Dokumentnamn: Tillämpningsanvisningar till finanspolicy för Varbergs kommunkoncern	Diarienummer: KS 2019
Beslutad av: Kommunstyrelsen	Beslutsdatum: 2019-	Giltig till och med: 2019-
Gäller för: Varbergs kommunkoncern	Dokumentansvarig avdelning: Ekonomikontoret	Senast reviderad: 2019-01-22

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND	4
2. ORGANISATION	5
3. ANSVARSFÖRDELNING	6
3.2 EKONOMIDIREKTÖREN	6
3.3 INTERNBANKEN.....	6
4. LIKVIDITETSFÖRVALTNING	7
4.1 INTERNA PLACERINGAR	7
4.2 EXTERNA PLACERINGAR	7
4.3 TILLÅTNA INSTRUMENT VID PLACERING	7
4.4 RUTINER VID PLACERINGAR HOS INTERNBANKEN	7
5. BETALNINGSFLÖDEN	8
5.1 BANKRELATIONER	8
5.2 KONCERNKONTOSYSTEM.....	8
5.3 FULLMAKTER OCH BEHÖRIGHETER	8
6. SKULDFÖRVALTNING	9
6.1 LÅNERAM FÖR BOLAGEN	9
6.2 UPPLÅNING	9
6.3 TILLÅTNA UPPLÅNINGSFORMER.....	9
6.4 RUTINER VID FINANSIERING HOS INTERNBANKEN	9
6.4.1 AMORTERING.....	9
7. RISKHANTERING	10
7.1 MARKNADSRISKER.....	10
7.1.1 RÄNTERISK.....	10
7.1.2 VALUTA- & ELPRISRISK	10
7.2 MOTPARTSRISK	11
7.2.1 TILLÅTNA MOTPARTER VID PLACERING	11
7.2.2 TILLÅTNA MOTPARTER VID TECKNANDE AV KREDITLÖFTEN	11
7.2.3 TILLÅTNA MOTPARTER VID DERIVATAFFÄRER.....	11
7.3 FINANSIERINGSRISK.....	11
7.4 LIKVIDITETSRISK	12
7.5 OPERATIVA RISKER.....	12
8. FINANSIELLA INSTRUMENT	13

8.1 DERIVATINSTRUMENT.....	13
8.1.1 FÖRTIDA INLÖSEN.....	13
9. AFFÄRSADMINISTRATION OCH UPPFÖLJNING	14
9.1 INTERN KONTROLL.....	14
9.2 SYSTEMSTÖD.....	14
9.3 RAPPORTERINGENS INNEHÅLL.....	14
9.4 LIKVIDITETSRAPPORTERING	15

1. BAKGRUND

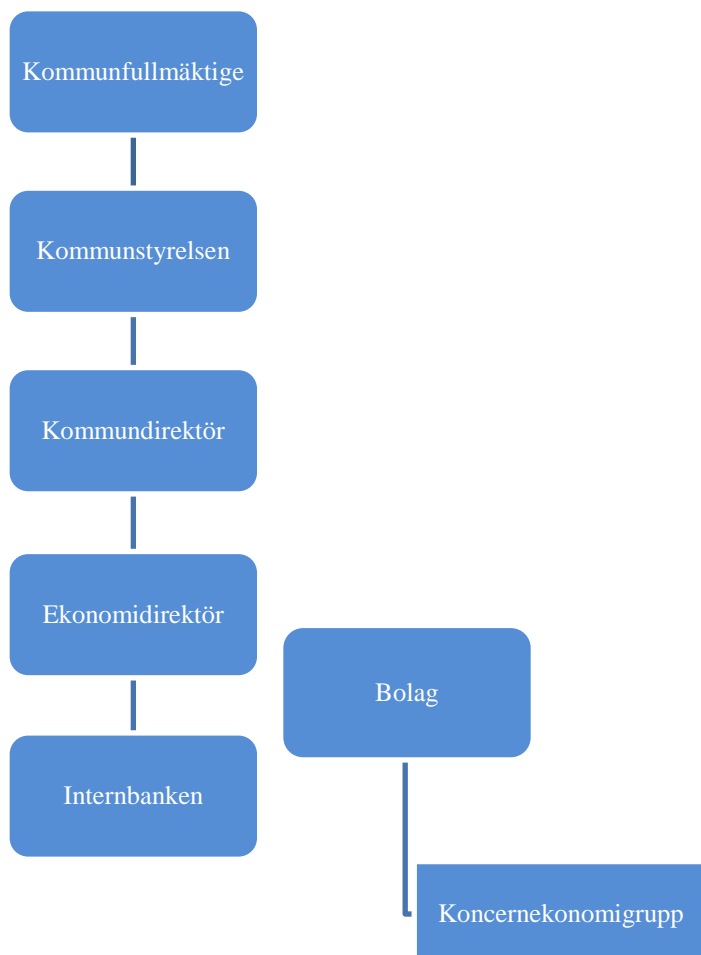
Finanspolicyn beskriver hur den finansiella verksamheten och dess risker inom hela kommunkoncernen ska hanteras.

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige. Tillämpningsanvisningarna beskriver mer i detalj hur kommunkoncernen ska tillämpa de ramar och riktlinjer som finns i finanspolicyn.

Tillämpningsanvisningarna beslutas av kommunstyrelsen och bör revideras årligen eller vid behov.

2. ORGANISATION

Kommunkoncernens finansverksamhet ska samordnas och ha en organisation för att kunna bedriva verksamheten på ett bra sätt. Enligt finanspolicyn ska verksamheten bedrivas av Varbergs kommuns internbank, vilken är organiserad på följande vis:

3. ANSVARSFÖRDELNING

3.1 EKONOMIDIREKTÖREN

Ekonomidirektörens ansvar består i att:

- Leda internbanken.
- Övergripande ansvara för de ekonomiska frågorna inom kommunen.
- Löpande föra strategiska diskussioner och följa utvecklingen inom finansverksamheten genom att ta del av den fortlöpande finansiella rapporteringen.
- Besluta om leasing i kommunkoncernen.
- Om särskilda skäl finns, besluta om tillfälliga och mindre avsteg från tillämpningsanvisningarna och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen.

3.2 INTERNBANKEN

Internbankens ansvar består i att:

- Säkerställa kommunkoncernens kapitalförsörjning.
- Vid behov föreslå uppdatering av finanspolicy och tillämpningsanvisningar.
- Verkställa extern upplåning, utlåning, derivat, placeringar och övriga för kommunkoncernen erforderliga finansiella transaktioner.
- Besluta om internbankens prissättning vid utlåning (inkluderar även nivån på borgensavgiften).
- Bevaka och hantera finansiella risker.
- Utarbeta arbetsprocesser, rutiner och instruktioner för finansverksamheten samt säkerställa att alla finansiella aktiviteter bedrivs med god intern kontroll.
- Rapportera till kommunstyrelsen enligt anvisningar för uppföljning.
- Upprätta rapporteringsstruktur.
- Samordna kontakter med banker och andra finansiella institutioner.
- Samordna betalningsflöden, likviditetshantering och andra banktjänster.
- Sammankalla och leda koncernekonomigruppen.
- Bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna och av tjänster som kan vara till nytta för kommunkoncernen.
- Följa upp att bolagen följer av respektive bolagsstyrelse fastställd räntebindningsstrategi och tillhörande riskmandat.
- Tillgodose kommunkoncernens hela behov av finansiell kompetens, genom att erbjuda kommunkoncernen intern och extern rådgivning.

4. LIKVIDITETSFÖRVALTNING

4.1 INTERNA PLACERINGAR

Bolagen är skyldiga att placera sin likviditet¹ på ett konto som ingår i kommunens koncernkontosystem och som hanteras av internbanken. Fastställande av villkor² för koncernkontosystemet görs av ekonomidirektören.

4.2 EXTERNA PLACERINGAR

Extern placering av tillfällig överskottslikviditet får endast göras av internbanken och enligt följande riktlinjer:

- Placeringar får endast göras på löptider upp till ett år och i svenska kronor.
- För att inte tillfälliga lånebehov ska uppstå ska löptiden för en placering matchas med likviditetsplanen för kommunkoncernen.
- Likvida medel får inte lånas upp för att placeras, dvs. i första hand ska lån lösas innan externa placeringar görs.

Vid behov av placering av överskottslikviditet utanför kommunens koncernkontosystem ska internbanken vara motpart. Bolagen anmäler placeringsbehov hos internbanken. Placeringen ska ske till bästa möjliga ränta inom ramen för tillämpningsanvisningarna. Normalt ska dock överskottslikviditet i första hand användas för att minska låneskulden.

4.3 TILLÅTNA INSTRUMENT VID PLACERING

Överskottslikviditet får, utöver utlåning inom av kommunfullmäktige fastställda ramar, placeras i följande instrument:

- Kontoinlåning/deposit i bank som har en rating om lägst A-1 (S&P)³.
- Penningmarknadsinstrument som har lägst A-1/K-1-rating (S&P).
- Skuldebrev utgivna av svenska staten, svenska kommuner och landsting.
- Kontoinlåning/deposit i den bank som kommunen har flödesbanksavtal med.

4.4 RUTINER VID PLACERINGAR HOS INTERNBANKEN

Betalningar ska ske till internbankens bankkonto i koncernkontosystemet. I samband med placering upprättas ett internt placeringsavtal som skickas till bolaget för påskrift och efter påskrift ett exemplar i retur till internbanken. Internbanken erlägger ränta och kapitalbelopp på placeringens förfallodag i enlighet med det interna låneavtalet. Utbetalning sker till bolagets bankkonto i koncernkontosystemet.

¹ Med likviditet avses i detta fall positivt saldo på bolagens koncernkonto.

² Villkoren ska motsvara marknadsmässiga villkor.

³ För alla angivna ratingar enligt S&P i detta dokument godkänns motsvarande rating hos Moody's och Fitch.

5. BETALNINGSFLÖDEN

5.1 BANKRELATIONER

Internbanken upphandlar och skriver ramavtal med den bank som ska vara motpart för hela kommunkoncernen. De tjänster som kommunkoncernen har behov av ska vara tecknade via ramavtal. Vid behov av nya banktjänster för bolag och nämnder ska internbanken kontaktas. Internbanken upphandlar då tjänsten för hela kommunkoncernen.

5.2 KONCERNKONTOSYSTEM

Kommunkoncernens bankkonton ska vara kopplade till kommunens koncernkontosystem. Fastställande av bolagens villkor för kontokredit görs av internbanken utifrån rådande marknadsförutsättningar. Respektive bolags kredit på koncernkontot ska rymmas inom kommunkoncernens totala låneram. Om bolag och nämnder behöver nya konton eller giron ska de vända sig till internbanken

Utnyttjad checkräkningskredit ska dock vara av tillfällig art och sett över en tolv månadsperiod ska saldot på kontot minst varit positivt en gång. Om så ej är fallet har internbanken möjlighet att omvandla negativt saldo på bolagets koncernkonto till ett långfristigt lån med villkor enligt internbankens övriga långfristiga upplåning.

Internbanken utför följande uppgifter:

- Tar emot ansökan om förändring av kontokredit.
- Nyöppning av bank- och valutakonton. I samarbete med bolagen nyöppnas bank- och plusgirokonton.
- Administration av koncernkontosystemet.

5.3 FULLMAKTER OCH BEHÖRIGHETER

Följande riktlinjer gäller för fullmakter:

- Vid lån och placeringar, såväl interna som externa, ska bolag och internbank företrädas av namngivna personer. Skriftlig fullmakt ska delges de behöriga personer som med bindande verkan har rätt att utföra finansiella transaktioner. Fullmakterna beslutas av respektive styrelse och gäller tills vidare. Styrelsen ansvarar för att informera internbanken vid ändringar i fullmakterna.
- Respektive bolag lämnar fullmakter och protokollsutdrag till internbanken, om vilka personer som är bemyndigade att genomföra finansiella transaktioner mot kommunen.
- Internbanken lämnar fullmakt och protokollsutdrag till banker och kreditinstitut, om vilka personer som är bemyndigade att genomföra finansiella transaktioner för kommunen.
- Behörigheter till banksystem (t.ex. bankgiro och plusgiro) administrerar bolagen själva tillsammans med respektive bank.

6. SKULDFÖRVALTNING

6.1 LÅNERAM FÖR BOLAGEN

Låneramen omfattas av checkräkningskredit på koncernkontot samt långfristig upplåning. Ansökan om låneram sker hos internbanken för beslut i kommunfullmäktige. Låneramen ska revideras årligen i samband med kommunens budgetbehandling. Internbanken ska göra en sammanställning av kommunkoncernens totala lånestruktur och kontrollerar att den totala låneramen per enhet inte överskrids.

6.2 UPPLÅNING

Följande regler gäller vid upplåning:

- Internbankens upplåning ska uppfylla kraven på en låg finansieringsrisk.
- Upplåning och utlåning vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunkoncernen ska inte förekomma.
- Vid upplåning ska internbanken arbeta med god framförhållning.
- Upplåning ska i möjligaste mån ske så att enskilda lånebelopp inte understiger 100 mnkr.

6.3 TILLÅTNA UPPLÅNINGSFORMER

Följande upplåningsformer är tillåtna:

- Utgivande av obligation eller annat löpande skuldebrev.
- Banklån från svensk eller utländsk bank.
- Tecknande av skuldebrev med annan finansiell institution eller placerare.

6.4 RUTINER VID FINANSIERING HOS INTERNBANKEN

Utbetalning från internbanken sker alltid till bolagets bankkonto inom koncernkontosystemet. Utlåningen görs till bolagen som en kredit som ränteberäknas månadsvis enligt bolagets låneportfölj⁴ där internbankens upplåningskostnad, borgensavgift plus en marknadsmässig marginal månadsvis utgör räntan. Internbanken aviserar räntor och amorteringar.

6.4.1 AMORTERING

Bolagen har möjlighet att amortera⁵ på sina skulder till internbanken och för att genomföra en amortering ska kontakt tas med internbanken. Amortering kan därefter ske i enlighet med underliggande finansierings förfall. Om tidigare amortering ska ske blir bolaget skyldig att betala ränteskillnadsersättning för att täcka internbankens kostnader.

⁴ Respektive enhet har en egen låneportfölj varifrån ränta och borgensavgift debiteras.

⁵Amortering får endast ske om bolaget inte har säkrat finansieringen med derivat som gör att bolaget blir översäkrat. Under denna förutsättning måste också underliggande derivat stängas.

7. RISKHANTERING

7.1 MARKNADSRISKER

7.1.1 RÄNTERISK

Den övergripande målsättningen är att begränsa resultateffekterna av kraftiga ränterörelser. Målet är också att inom ramen för riskhanteringen maximera avkastningen på placeringarna. Placeringarna får ha en löptid på upp till ett år och ska i första hand hållas till förfall.

Ränterisken vid upplåning begränsas genom att räntebindningstiden ska vara fördelad inom ett antal årsintervall. En god spridning av lånen över tiden ska även gälla inom varje intervall.

Varje enhet ansvarar för respektive enhets ränterisk och tar fram förslag till räntestrategi. Bolagens förslag till räntestrategier ska beslutas av respektive bolags styrelse och godkännas av styrelsen i Varbergs Stadshus AB. Kommunens och moderbolagets förslag till räntestrategier godkännas av kommunstyrelsen.

Räntestrategier ska minst revideras årligen i samband med VSAB:s budgetbehandling. Räntestrategin ska utgå från respektive verksamhets förmåga att bära ränterisk. Strategin ska uttryckas som en bestämd förfallostruktur för räntebindningen och riskmandat ska ange tillåtna avvikelser. Motiv för valet av strategi ska dokumenteras.

Internbanken tar fram och distribuerar mall för räntestrategi.

7.1.2 VALUTA- & ELPRISRISK

Som huvudregel gäller att valutarisken ska minimeras. Detta medför bland annat att upplåning i utländsk valuta omedelbart ska kurssäkras mot svenska kronor. Eftersom valutaexponeringen är begränsad ska endast större kända och beslutade in- och utbetalningar i utländsk valuta som uppstår till ett motvärde av 500 000 kronor och däröver kurssäkras. Upplåning i form av lån i utländsk valuta, konverterad till svenska kronor på ett sådant sätt att endast kassaflöden i SEK uppstår, är att betrakta som upplåning i svenska kronor.

Vid försäljning av finansiella kontrakt ska det för den perioden som de finansiella kontrakten avser finnas beslut om en högprisnivå. Högprisnivån är en nivå som normalt inte ska överskridas. Överskrids ändå högprisnivån ska hela det prognostiserade behovet för perioden omedelbart prissäkras. Därefter tas beslut om eventuell revidering av förvaltningsplan.

Under varje månad med fysisk leverans av el, ska det finnas finansiella kontrakt som motsvarar det prognostiserade behovet för aktuell månad.

Koncernen Varberg Energi har, inom ramen för ”Riskpolicy för elhandel”, egna regler för hur hanteringen av valutarisk, elprisrisk och andra risker förknippade med elhandeln ska hanteras. Denna policy beslutas av berörd styrelse i Varberg Energikoncernen.

7.2 MOTPARTSRISK

7.2.1 TILLÅTNA MOTPARTER VID PLACERING

1. Bank som har en rating om lägst A-1 (S&P).
2. Svenska staten, svenska kommuner och landsting.
3. Bank som kommunen har flödesavtal med.

Se även punkt 4.3 Tillåtna instrument vid placering.

7.2.2 TILLÅTNA MOTPARTER VID TECKNANDE AV KREDITLÖFTEN

1. Skandinavisk bank med rating om minst A- (S&P).
2. Annan motpart med rating om minst AA- (S&P).
3. Bank som kommunen har flödesavtal med.

7.2.3 TILLÅTNA MOTPARTER VID DERIVATAFFÄRER

1. Skandinavisk bank med rating om minst A- (S&P).
2. Annan motpart med rating om minst AA- (S&P).
3. Bank som kommunen har flödesavtal med.

För derivat gäller även:

1. Derivataffärerna ska i möjligaste mån vara fördelad på minst tre motparter utifrån villkor vid upphandling.
2. Maximal tillåten andel derivataffärer per motpart bör vara 50 % (netto).
3. Det positiva marknadsvärdet per motpart för derivatinstrument får högst uppgå till 150 mnkr.

Om en motpart får försämrade kreditvärdighet under tillämpningsanvisningarnas godkända nivåer eller om punkt 2 eller punkt 3 överskrids p.g.a. marknadsrörelser får inga nya affärer som ökar risken ingås med den motparten. Befintliga affärer åtgärdas inte.

7.3 FINANSIERINGSRISK

Kommunkoncernen ska tillförsäkra sig likvida medel så att en god betalningsberedskap kan upprätthållas. För att garantera betalningsberedskapen ska kommunkoncernen hålla en likviditetsreserv. För att hålla en lämplig likviditetsreserv finns möjlighet att använda checkräkningskredit. Checkräkningskreditens storlek ska i möjligaste mån motsvara

kommunkoncernens externa utgifter⁶ under en halv månad. Checkräkningskrediten ska uppgå till maximalt 200 mnkr.

Finansieringsrisken begränsas genom att kapitalbindningstiden ska vara fördelad inom olika intervall. En god spridning av lånen över tiden ska även gälla inom varje intervall. Vid goda affärslägen och då det finns nära förestående kreditbehov får förtidsupplåning genomföras och beloppet placeras till dess behovet uppstår. Nedan syns tillåtna intervall för kapitalförfall:

Kapitalförfall	Normalfördelning	Riskmandat
0-1 år	30 %	0-40 %
1-2 år	20 %	0-30 %
2-3 år	20 %	0-30 %
3-4 år	20 %	0-30 %
4-5 år	10 %	0-20 %
5-10 år	0 %	0-20 %
>10 år	0 %	0-10 %

Upplåningen ska ha en jämn fördelning och bör spridas på minst tre motparter med en maximal andel upplåning per motpart om 50 %. Undantag kan göras för Kommuninvest där upplåning kan motsvara 100 %.

7.4 LIKVIDITETSRISK

För att begränsa likviditetsrisken får placeringar endast ske i instrument med god likviditet⁷.

Placeringar avseende likviditetsreserven får endast ske i räntebärande konto och placeringar med rätt till uttag inom tre bankdagar samt i enlighet med fastställda motpartsrisker.

7.5 OPERATIVA RISKER

De operativa riskerna kan begränsas genom att minimera risken för avsiktliga och/eller oavsiktliga fel som i sin tur kan orsaka förluster.

Nedan anges hur alla enheter inom kommunkoncernen, som deltar i den finansiella verksamheten, kan begränsa sina operativa risker:

- En hög administrativ kvalitet, där personalens kompetens och befogenheter är tillräckliga och adekvata.
- Dokumenterade och uppdaterade rutiner och processer, som är kända av personalen, samt fungerande backup-rutiner.
- IT-system som är verksamhetsanpassade, säkra och tillförlitliga.

⁶ Koncernens externa utgifter uppgår normalt till 400 mnkr/månad, men kan vara högre, exempelvis vid investeringar samt låneförfall.

⁷ Med god likviditet avses instrument som på kort tid enkelt kan avyttras/omvandlas till likvida medel.

- Legal dokumentation som korrekt motsvarar kommunens affärsrelationer, samt att lagar och regler tolkas på rätt sätt när finansiella kontrakt upprättas.
- Säkerställa att finanshanteringen sker i linje med finanspolicyn och dess tillämpningsanvisningar avseende ansvar, rapportering och hanteringen av finansiella risker. Ansvaret ska vara väl definierat och rapporteringsvägarna ska vara tydliga.
- Att så långt som möjligt säkerställa personoberoende och funktionsåtskillnad.

8. FINANSIELLA INSTRUMENT

8.1 DERIVATINSTRUMENT

Utifrån de i finanspolicyn angivna förutsättningarna är följande derivatinstrument tillåtna:

- Valutaterminer
- Ränteterminer
- Ränteoptioner och valutaoptioner (endast köp av optioner)
- Rântetak, räntegolv, räntekorridor (caps, floors och collars)
- Rânteswap och valutaswap
- Finansiella kontrakt för prissäkring av el (elterminer, eloptioner)
- Kombinationer av ovanstående derivatinstrument

Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid göras före affärsavslut. Konsekvensanalysen ska för varje ny typ av derivatinstrument innehålla derivatinstrumentets påverkan på räntebindningens förfallostruktur.

Volymen utestående derivataffärer (nominellt) netto får inte överstiga den totala lånevolymen. Vid ett känt framtida upplåningsbehov kan dock en forwardstart av derivat användas även om utestående derivataffärer då tillfälligt överstiger lånevolymen.

8.1.1 FÖRTIDA INLÖSEN

En enhet kan vid behov välja att förtidsinlösa⁸ ett derivat utifrån ändrad tro på ränteutvecklingen eller för att ändra sin riskprofil. Förtidsinlösen av derivat sker alltid till marknadsvärde, oavsett om marknadsvärdet är positivt eller negativt. Intäkten/kostnaden tillfaller/belastar enheten.

⁸ Förtidsinlösen får endast ske om bolaget fortfarande håller sig inom sin beslutade räntestrategi.

9. AFFÄRSADMINISTRATION OCH UPPFÖLJNING

9.1 INTERN KONTROLL

Nedan anges hur internbanken arbetar för att uppnå en god intern kontroll:

- Alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt fullmakter, attestordning eller andra delegeringar.
- Samtliga transaktioner av finansiella flöden ska genomföras av två personer i förening.
- Alla affärsavslut ska omedelbart dokumenteras och registreras. I dokumentationen ska även villkor för affären anges.
- Alla bekräftelser⁹ angående finansiella transaktioner ska stämmas av löpande.
- Alla affärstransaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och bolagen ska stämmas av löpande och bekräftas. Differenser ska omedelbart utredas och klaras upp. Vid oenighet ska ekonomidirektören informeras.

9.2 SYSTEMSTÖD

Nedan beskrivs de IT-system som internbanken använder:

- Alla transaktioner, riskhantering och rapporter tas fram i KI Finans¹⁰.
- Internbanken använder de tjänster som bankerna tillhandahåller för hantering av betalningar, administration av koncernkontosystemet och för information om banksaldon, via exempelvis Internet eller filöverföringar.
- Internbanken använder kommunens redovisningssystem som huvudbok. Avstämning mellan KI Finans och huvudbok sker månatligen och god redovisningssed tillämpas.
- För marknadsinformation, i realtid och historiskt, använder internbanken KI Finans.

9.3 RAPPORTERINGENS INNEHÅLL

De finansiella rapporterna till kommunstyrelse och kommunfullmäktige ska som minimum innehålla följande uppgifter:

- Kommunens övergripande finansiella läge och finansiell nettolåneskuld.
- Portföljernas sammansättning avseende volym, löptider och ränta.
- Ränte- och finansieringsrisk för tillgångar och skulder.
- Kreditramar.
- Motpartstabell.
- Övrig information av intresse i anslutning till finansverksamheten.

⁹ Med bekräftelser avses avräkningsnotor.

¹⁰ Systemet KI Finans är en webbaserad finansförvaltningstjänst som utvecklas kontinuerligt av Kommuninvest Sverige AB.

9.4 LIKVIDITETSRAPPORTERING

För planering av kommunkoncernens behov av likvida medel, ska bolag lämna likviditetsplaner till internbanken. Planerna ska hållas uppdaterade och innehålla följande:

- In- och utbetalningar, behov av nyupplåning samt amorteringar fördelat per månad.

Bolagen ska utan anmaning rapportera större avvikelser i det planerade penningflödet, samt att uppdatering av likviditetsplaner ska ske vid de tidpunkter som internbanken anger. Det är viktigt att investeringsplaneringen och budgeteringen är omsorgsfull för att ge ett säkert underlag till likviditetsplaneringen.